

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Frane Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Kako se Bolgarija državno organizuje.

Iz Sofije 25. maja. [Izv. dop.]

Bolgarsko narodno sebranje se je posvetovalo dozda o sledečih zakonskih osnovah, katere so bile tudi skoraj jednoglasno sprejete:

1. Zakon za poboljšanje stanja pobornikov za svobodo Bolgarije. Po tem zakonu dobi vsak siromašen pobornik brez razlike narodnosti 30 do 60 djulumov zemljišča (1 djulum = 900 □ metrov) in razven tega dobi na roke od 100 do 300 frankov, da si kupi potrebno gospodarsko orodje in pohištvo.

2. Zakon o naseljevanju v Bolgariji, celi zakon o kolonizaciji knjažestva. Vsak naseljenik dobi v dar 40 do 60 djulumov zemljišča, prost je prvo leto od davkov in dobi podporo iz zemljedeljskih blagajnic, katero za nekoliko let povrne brezinteresno nazaj. Črez 10 let je to zemljišče popolna njegova last, a do 10 let ne sme ga prodajati, ampak mora ga obdelovati sam s svojo družino ali s svojimi nasledniki. Pri tem zakonu je samo to nepraktično, da se dopuščajo samo Bolgari kot kolonisti, kateri žive sedaj v Rumuniji, Srbiji ali Avstriji. (Naselijo se se ve da lahko tudi ljudje drugih narodnostij, ali ne uživajo teh udobnostij; to je, morajo si zemljo kupiti, a potem se imajo ravnati po ustanovah zakona za bolgarsko podanstvo ali podložništvo, katero je tudi v projektu uže gotovo in je predloženo narodnemu sebranju. A v tej sesiji še ne pride na dnevni red. Po tej zakonski osnovi mora oni, ki želi,

da postane bolgarski podanik, živeti v Bolgariji 5 let, in mora imeti dovoljenje od svoje vlade, da je zadovoljil vojaške dolžnosti itd. A 5 let potem, ko je sprejet, more biti izvoljen za narodnega poslanca v narodno sebranje.

3. Zakon o administrativnem razdeljenju teritorija v bolgarskem knjažestvu. Po tem zakonu deli se država na 21 okrožij (prefektur). Od teh je 5 prvega razreda, 5 drugega, a 11 tretjega razreda. Razlika mej temi razredi obstoji v plači okrožnih načelnikov in v broji kancelijskega osebja. Načelnik prvega razreda bo dobival 6000 frankov na leto, drugi in tretji razredno po 1000 frankov menj. Do sedaj je bilo pet guvernerov in 31 okrožij. Guverneri sedaj odpadejo, in s tem se prihrani na leto preko 50.000 frankov. — Novim prefekturam so podredjene okolije (subprefektur), in okolijam so podredjene občine. — Ta zakon, katerega je predložil minister notranjih zadev, izmenilo je narodno sebranje znatno, tako da je minister Tišev hotel demisijonirati; no, knjaz nij sprejel njegove ostavke. — Prefektur prvega razreda so: Sofijska, Vidinska, Ruščuška, Varnenska in Trnovska. To so ob enem najvažnejša in največja mesto v Bolgariji.

4. Zakon za sodbeno ustrojstvo. Izmej vseh dosedanjih zakonov, ki jih je narodno sebranje sprejelo, je ta najvažnejši in najobširnejši. Obsega: „mirovite sodiji“ (Friedensrichter); okrožne sodnije; apelativne sodnije; vrhovno kasacijonalno sodišče; potem se postavljajo prokuratori (državni odvetniki) itd. itd. Sploh se s tem zakonom vsestrano in temeljito ureja sodstvo v naši mladi

državi, tako da si lahko obečamo dober plod od te najvažnejše državne uredbe. Za vanjski svet, posebno za mlade slavjanske pravnike zanimiv je ta zakon v toliko, ker ima v njem § 99, ki dovoljuje, da se z odobrenjem narodnega sebranja lahko naznačavajo tudi ne-Bolgari za sodnijske in prokuratorske službe. Zahteva se od njih, da imajo juriščno obrazovanje in da so uže služili v sodbeni stroki, to je, za predsedatelja, podpredsedatelja in članovi na vrhovno sodišče, kakor tudi prokuror za vrhovno sodišče in njegov pomočnik treba da so služili vsaj 3 leta; za iste službe pri apelativnem sodišču se zahtevata 2 leti, a za one pri okrožnih sodnijah ne manje od 1 leta. — Vsak član sodnije ima pravo na 3 do 6 tedenske počitnice vsako leto za časa od dne 1. julija do 15. avgusta.

Plače so sledeče: pri vrhovnem kasacijonalnem sodišču: Predsednik 12.000 frankov, podpredsednik 10.800 fr., 5 članov vsak po 9600 fr., 2 sekretarja vsak po 4800 fr., 3 podsekretarji po 3000 fr. Prokuror pri vrh. sod. 10.800 fr.; njegov pomočnik 9600 fr., sekretar 3000 fr. — Pri apelativni sodnji: predsedatelj 9000 fr., podpredsedatelj 7800 fr., vsak od 4 članov 6000 fr., 2 sekretarja po 3600 fr., 2 podsekretarja po 2400 fr., prokuror 8000 fr., njegov pomočnik 6000 fr., sekretar 3000 fr. — Pri okrožni sodnji I. razreda: predsedatelj 6000 frankov, podpredsedatelj 5000 fr., vsak od 4 članov 4200 frankov, sodbeni izsledovatelj (iztražni sudac) 4800 fr., sodbeni pristav 3600 fr., sekretar 2400 fr., prokuror 6000 fr., njegov po-

Listek.

Spoznavaj samega sebe!

Spoznavaj samega sebe! te zlate besede nam priporočujejo grški modrijani. A kako bi najbolje to storili, tega nas ne uče; samo spoznali in rekli so, da je spoznavanje samega sebe jako težko, in da je celo nemogoče vsakemu človeku natanko spoznati vse svoje lastnosti. Kajti deliti bi se moral človek na dve strani, v dve osebi: ravno ista oseba bi morala biti subjekt, ki spoznava, in objekt ali reč, katero hoče spoznati. Ali komu je to mogoče, da enakomerno, prav objektivno opazuje svoje napake in čednosti? Vselej bo skrival svoje napake pred soboj, a svoje čednosti bo ogledaval z dopadanjem, celo čednosti bo našel, kojih nikakor nema. Če pa je opazovalec druga oseba, bodi si naš prijatelj ali sovražnik, tedaj je omenjena naloga veliko lažja, in če pazno poslušamo, kaj govori od nas prijatelj ali sovražnik, bomo več zvedeli

o svojej pravej ceni, nego bi vse svoje grehe in čednosti zapisavali in jih vsak dan prečitali. Da je to spoznavanje samega sebe jako važno in merodajno pri našem delovanju, tega nij treba razložiti natanko.

Ali ne samo posameznemu človeku veljajo besede: „Spoznavaj samega sebe“, tudi vsak narod kot moralna oseba si jih naj dobro zapomni. A tudi oziroma na narod velja resnica, da oči sovražnikov več vidijo nego prijateljeve. In kdo ima več sovražnikov, nego mi Slovani, kdo več nego mi Slovenci? Potem bi morali reči, da je nam lahko, spoznavati samega sebe, če le poslušamo, kaj govorijo od nas naši sovražniki. Ali če pregledamo razne spise zlasti nemške, ki opisujejo Slovence in njih šege, moramo reči, da jih mora tudi Slovenec pesimist zavreči kot lažnjive. Zato sem se začudil, ko sem čital v nemškem časopisu „Das Ausland“ spis, ki se odlikuje od mnogo drugih. Nemški pisatelj graja odkritosrčno naše napake, ali on pripozna tudi naše dobre lastnosti.

Pisatelj popiše v svojem spisu „Land und

Leute von Steiermark“ samo štajerske Slovence. Ali mi vemo, da isto velja tudi o Slovincih na Kranjskem, Koroškem in Goriškem; na Štajerskem najdemo Slovence, pokvarjene po nemškem upljivu, podobne Slovincem na Koroškem, in najdemo menj pokvarjene podobne Kranjcem. Mislim, da bo vsak Slovenec radoveden, kaj mislijo od nas na Nemškem. Zategadelj hočem podati omenjeni nemški spis v slovenskem jeziku, da bi mi spoznali samega sebe po izreku trdega Nemca, svojega naravnega sovražnika, in da bi mogli popraviti svoje napake in gojiti svoje čednosti.

Spis pa se glasi tako:

„Štajerski Slovenci se razdelé po planinah in dolinah, po katerih prebivajo, v nekatere manjše razdelke, ki se po obleki in jeziku odlikujejo mej soboj. Po svojem zvanju je Slovenec gibčen, v ravninah visok, a malo kedaj dobro rejen; okroglo obličje je lepo in živahno. Z duševnimi lastnostmi je ta narod, ki ima bogato literaturo zlasti narodno, bogato obdarjen. V obče ima Slovenec bister um,

močnik 5000 fr., sekretar 2400 fr. — Pri okrožnej sodnji II. razreda: predsednik 5000 fr., 3 člani vsak po 4000 fr., sodbeni izsledovatelj 4200 fr., sodbeni pristav 3000 fr., sekretar 2400 fr. Državni odvetnik (prokurator) 5000 frankov; njegov pomočnik 4500 fr., sekretar 2000 frankov. Mirovni sodnik 6000 fr., sekretar 4000 frankov. — Vrhovno kasacijsko sodišče je v Sofiji; jedno apelativno v Sofiji, a drugo v Ruščuku. Potem je 10 okrožnih sodnij (Plevna, Trnovo, Ruščuk, Šumen, Silistrija, Varna, Sofija, Kjustendil, Vidin in Vraea). Mirovnih sodnikov je 57. — Ko se je govorilo v narodnem sebranju za prokurore (drž. odvetnike) in ko je vprašal jeden poslanec, zakaj so tudi pomočniki prokuratorov, odgovoril je minister pravosodja: za to, ker bomo prokurore morali izven Bolgarije iskati, kajti doma nemamo za to dovoljno sposobnih ljudi, a pri tem trebamo, da jim dajemo za pomočnike ljudi, ki bolgarski znajo. —

Ta zakon se je prejel brez velikih debat, in zdaj še dojdejo nekaki dopolniteljni zakoni na red; vendar v tej sesiji bo težko vse vsršeno, ker dné 3. junija imelo bi se sebranje raziti, kajti že zasjedava zakonom opredeljen čas dveh mesecev. Do jesenske sesije bodo torej še mnogi drugi važni zakoni čakati morali, kakor n. pr. šolski zakon. Tudi za budget se bo komaj našlo časa v tej sesiji.

Kar se budgeta ali proračuna tiče, napravila so se se že nekaja postankovanja v nar. sebranju po nasvetu ministra financij, s čim se bodo znatno pomnožili državni dohodci, tako da bode deficit brž ko ne čisto izginil.

Povišala se je colnina proti Srbiji od 5% na 8% isto tako proti Rumuniji; povišal se je davek na fineji duhan, na ovce, koze, itd. Moralo se je pri takih rečeh začeti, ker zemljiščne cenitbe niso izvršene, kataster nij urejen, torej se zemljiščni davek ne more na drugem temelji pobirati, kakor po turških procenbah, ki so pa tudi že pred davno časa bile dovršene, torej nímajo prave vrednosti. V obče se pa ti davki jako radi dovoljujejo od narodnega sebranja, kajti niti z daleka ne dosegajo onih davkov, ki so jih bili navajeni prej plačati. Prejšnje ministerstvo je bilo na brzo roko podvzelo precenbo, ali ta je bila jako nizka in smešna; cenili so n. pr. v nekem kraju jedno hišo na 1 frank (45 novč.)! In po takej cenitbi se je tam davek pobiral — torej se nij bilo čuditi deficitu. A zdaj se energično postopa. Tudi je došel iz Pariza od francoske vlade

priporočen finančni strokovnjak gosp. Hogdé v Sofijo kot glavni tajnik pri ministerstvu financij. Na ta način se vidi resna volja in pokaže se popolna mogočnost, da se bode v prihodnje državna finančna moč ugodno in krepko razvijala.

Razpor mej strankami se je polegel. Nadejati se je, da si bodo podale s časom roke k složnemu delovanju na korist naroda in države, a na radost vseh Slavjanov, ki želé mladej slavjanskej kneževini Bolgariji najlepšo bodočnost!

A. B.

Cesar v Pragi.

Za cesarjev sprejem v Pragi so se vtorek zjutraj ob 6. pričela društva zbirati pred državnim kolodvorom. Ljudstva se je zbrala silna množica. Bližanje dvornega vlaka so javili streli z Žižkove gore. Ob 7. uri je dospel cesarski vlak na kolodvor. Župan Skramlik cesarja češki takole ogovori: „Vaše c. kr. apost. Veličanstvo! Z iskreno radostjo je napolnila srca vseh mestjanov vest, da hoče Vaše c. kr. apost. Veličanstvo počestiti s svojim pohodom glavno mesto zvestega kraljevstva Češkega. Pozdravljajoč Vaše Veličanstvo na pragu staroslavne Prage, zahvaljujem se, da nas je doletela sreča videti ljubljene vladarja zopet mej nami. Vaše c. kr. apost. Veličanstvo naj izvoli sprejeti obnovljeno izjavo iskrene udanosti in nerazrušljive zvestobe, katero združuje stanovništvo Prage tako kakor vse ostalo prebivalstvo carjevine zmirom z vzvišeno osobo Vašega Veličanstva in z najvišjo dinastijo. Praga naj bi imela prav dolgo srečo, imeti svojega ljubljene vladarja v svojej sredi in naj bi se Vašemu Veličanstvu dopalo baviti se dolgo v staroslavnem kraljevem deželnem mestu Pragi, kjer se bavi tudi prestolu in srcu Vašega Veličanstva najbližje stoječi visoki princ.“ Cesar je odgovoril najprej nemški, potem pa češki: S pravim zadovoljstvom napolnjuje me zagotavljanje Vaše lojalnosti in ljubezni do mene in moje hiše ter bodem radostno bavit se nekoliko dni sredi zvestega stanovništva mojega kraljevega glavnega deželnega mesta Prage, kjer se je boravljenje mojemu sinu, cesarjeviču, tako priljubilo. Tudi meni je jako pri srci, da to mesto zmirom procvita in zategadelj me bode veselilo, ako se bodem mej tem, ko bodem tukaj, zopet prepričal, da Praga trajno napreduje na potu duševnega in gmotnega razvoja.“

Te besede je vse občinstvo z navduše-

nimi „slava“ klici pozdravilo. Ti pozdravi so se nadaljevali skozi vse ulice, skozi katere se je peljal cesar s cesarjevičem skupaj. Meščanska konjica mu je delala častno stražo. Na obeh straneh je stala skozi in skozi nepregledna množica. Na raznih prostorih čakali so ga veterani, delavci in razna društva. V cesarjevo palačo so spremili cesarja in cesarjeviča cesarjev namestnik in drugi državni dostojanstveniki. Dopoldne vtorek je cesar sprejemal: duhovenstvo pod vodstvom kardinala kneza Schwarzenberga; vojaštvo, na čelu baron Filipović in cesarjevič Rudolf, kot polkovnik polka Ziemickega; župana in mestni zastop praški; namestništvo in gremij višje deželne sodnije, sploh vse urade in privatne zavode. Popoldne je cesar obiskal garnizonsko bolnico, potem pathološki anatomiški zavod, kjer ga je pozdravil vseučiliški rektor. Obiskal je tudi češko višjo realko in si je ogledal mestni park. Od tod se je vrnil cesar v dvorno palačo. Zvečer ob 6. uri so bili na obed povabljeni vsi višji dostojanstveniki in češko plemstvo.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 3. junija.

V Pragi izhajajoči oficijozni list „Bohemia“ poroča, da je skleneno, da Taaffejevo ministerstvo ostane tako, kakršno je zdaj in da se do jeseni ne bode predrugačevalo.

Vnanje države.

Peterburgski vladni list naznanja imenovanje Totlebena za guvernerja v Vilni, Drentelena za guvernerja v Odesi in Albedinskoga za guvernerja v Varšavu, katero mesto je Kotzebue zapustil.

Ruski državni kancelar knez Gorčakov je toliko že okrevaj, da je odpotoval z Ruskega zdravit se. Zdaj je v Berlinu.

V srbske narodnej skupšči, ki zdaj zboruje v starej stolici srbske, v Kragujevci, je 37 poslancev iz opozicije stavilo predlog, naj se skliče velika zakonodajna skupščina, da se jej predloži železniška pogodba, sklenjena mej Srbijo in Avstrijo, sicer da odlože svoja poslanska mesta. Skupščina je ta predlog odbila kot neustaven. 29 poslancev pa je stavilo predlog, naj se Gladstonu pošlje zapupnica.

V Carigradu so zastopniki evropskih vlad pričeli posvetavati se o skupnej noti, katero hote vlasti Turčiji izročiti.

Grški kralj je zdaj na Francoskem. V Parizu je obiskal vse ministre, bil je pri predsedniku republike Grevy-ji in tudi Gambette nij pozabil. Kakor znano, so Francozi prijatelji Helenom in bi jim uže z davna radi njihove

zapopade hitro vse in nauči se lahko tujih jezikov. Slovenci so bistrega uma in prebrisane glave, mnogokrat tudi prekanjeni. Jako ljubijo stare navade in šege, in so vdani mnogoterej „babjej veri“. Slovenec je bolj licemeren nego pobožen; „sveta pota“ hodi le, ker je pri njem taka navada, pa ne, da bi storil dobro delo. Ima živahno domišljijo, je jako občutljiv, usmiljenega srca, ki povsod rad pomaga, kjer le more; je gostoljuben, če je tudi sam ubožen. Doma je Slovenec miren in naraven, ali da bi bil delaven in marljiv, tega ne morem trditi. Lehkomišljenost in pijanstvo sta njegovi slabi lastnosti, kar se pa lahko razume, če se pomisli, da rase v njegovej domovini dovelj vina. Vselej je veselega srca in dobre volje; njegova ljubezen do muzike in petja je znana. Čudno pa se mi zdi, da se vse slovenske pesni nekako mehko glasé; celo vesele pesni imajo tužni značaj; a vsakemu se mehči srce, če jih sliši zapeti. Posebnega narodnega plesa nemajo. Ne samo po jeziku, tudi po šegi in

obleki se bližajo štajerski Slovenci svojim sosedom in sicer v jugoizhodu Hrvatom in na zahodu Korošcu in Kranjcu, a na severu Nemcu. Povsod imajo večjidel prteno obleko moške in žené. Nemški Štajerec ljubi zeleno in rudečo barvo, a Slovenec modro in belo.

Gorčanarji so mej štajerskimi Slovenci najlepši in najkrepkejši; oni so tudi bogatejši od družih, jako gostoljubni in veseli, petju in plesu udani. Dasi upliva na nje nemški idijom, nemške šege in navade, ohranil je Gorčan svoje narodne posebnosti. Vinska trgatva je mu veseli čas, praznik. Na dan sv. Terezije (15. okt.) gredo v vinograde, ter veselo pojo; jeden pomaga drugemu. Z radostjo nabirajo grozde ter na dolgej palici zaznambajo, koliko déž ali brent so uže nabrali. Do mraka nosijo grozde v tlačilnico in potem se začne še le veselo delo. Veselo pojejo in tlačijo grozdje, na vsakem griči bobnijo možnarji in se mečejo rake. V gospodarjevej hiši pa plešejo in pojejo gosti, koje je povabil gospodar. Štirinajst dni,

do vseh svetnikov, traja ta veselica. — Največji praznik je pri njih, če poje novoposvečeni duhoven svojo prvo mašo. Vsak je ponosen, če ima sorodnega mašnika. „Primicije“ se navadno obhajajo meseca avgusta. Svečanost napravijo pri tej priliki bogatejši sorodniki novomašnika, če so pa sorodniki ubožni, domača vas ali cela „fara“. Mladi duhovnik dobi toliko rečij, da lahko brezskrbno preživi nekoliko mesecev v svojem novem stanu. K svečanosti se snidejo duhovni iz bližnjih far in mnogo ljudi. Glasovit pridigar opomni mladega duhovna na njegove dolžnosti. Po svečanosti v cerkvi ali blizu cerkve, če notri množica nema dovelj prostora, se vsedejo gosti k obedu, ki traja, rekel bi, tri dni. Mladi ljudje plešejo in pojejo. Novomašnikovo mater vsi časte in slavijo. Venec vezan iz umetnih cvetlic, kojega je imel na glavi mladi duhoven, zahrani ta pazno celo svoje življenje.“

J. Vidovic.

meje popravili, kar pa doslej vendar nij šlo in je to stvar urediti bilo namenjeno Gladstonu.

Senat zedinjenih **amerikanskih** držav je sprejel resolucijo, v kateri se zahteva od predsednika Hayesa, naj dela pri francoske, italijanske, španske in avstro-ogerske vladi na to, da se odpravijo tam vse ovire, ki zabranjujejo uvažanje amerikeškega tobaka v te dežele.

Dopisi.

Iz spodnjega Štajerja 30. maja.

[Izv. dopis.] V cenjenem listu „Slovenskega Naroda“ sem v številki 109 od 14. maja 1880 v uvodnem članku prav zanimive in resnične nazore o slovenskih učiteljskih pripravništvih bral, priporočam vsem, ki o pedagogiki nobene pojma nima, pa hočejo o njej govoriti, da ga dobro preberejo in premislijo, gotovo bodo o potrebi slovenskih šol drugače govorili. S temi nazori se gotovo vsi pedagogi strinjajo, le taki ljudje ne, ki svoj materini jezik zatajujejo, pa od pedagogike pojma nima, a la Duhatsch; tak omikan filister v svojej nemškej enostranosti misli, da pri jeziku nij potrebno nobene podloge, ter da je ričet tudi dober, ako nij zabeljen. Ta članek mi je ravno povod dal, da nekaj o pritožbi mariborskih uže nameščenih pripravnikov spregovorim. Neki učitelj, ki je na mariborskem pripravništvu svoje šole dovršil, pripovedoval in tožil mi je sledeče o velikej skrbi in velikem delu v svojej šoli. Razložil mi je, kako težavno se je tam boril s predmeti v nemščini za svoj kruh, misleč, saj bom to tako potreboval v svojem stanu. Pa prišel je na slovenske šole. Globoko je zdihnil ter rekel: slovenski učitelj, nij samo učitelj, ampak mučenik, kar se je tam z nemščino mučil, se mora zdaj s slovenščino, ki se je pa sam mora učiti, drugači ga otroci ne zastopijo. Pa to še vse premalo. Urnosti, ki se je nij v slovenščini vadil, mu manjka. Mislil si je večkrat, štiri leta sem si po tem pripravništvu hlače trgal, pa skoro ne vém zakaj, to je malo prehuda kazen za mladeniča. Nemški misliti in slovenski učiti, to bogme ne gre. Druga velika napaka, o kateri mi je pripovedoval, je s slovenskimi izrazi; gde jih bode zdaj iskal, ker se jih v šoli nij učil; zdaj se še le sam šolati mora v tem, kar se je v nemščini; preparacije, ki jih potrebuje za obravnavanje predmetov, mora si slovenske napraviti, razne izraze po knjigah, katere si je posébe privatno kupil, iskati, in ako jih še najde in dobro pripravi, jih še mej predavanjem pozabi; v kakej zadregi je človek pri mladini, ako mu gladko beseda ne teče. Vse to se naj zdaj našim nemškim pripravništvom zahvalim?

Ko bi bil on svojo prihodnost znal, kako težavno je, ako se učitelj v drugem tujem jeziku za svoj poklic pripravlja, gotovo bi bil prosil, ko bi bil smel, da se bi le v tistem jeziku podučevali, katerega bodo potrebovali; kajti vsak učitelj le lahko v tistem jeziku uspešno podučuje, v katerem se je izšolal.

Postavimo mi dan denes takega zagriženca našega naroda v eno ljudsko šolo, ter mu dajmo tudi eno pedagogično nemško knjigo in potem naj v slovenskem jeziku mladini predava, videli bomo, kako bo trl svoj jezik. Gotovo bi zdihnil: Vsi jeziki naj se čislajo, in vsi narodi naravno izobražujejo.

Tedaj je želja slovenskih učiteljev, kateri v slovenščini podučujejo, da se tudi na pripravništvah v slovenskem jeziku za svoj stan pripravljajo, da bodo bolj uspešno delovali.

Iz Trsta 2. junija. [Izv. dop.] Slovansko podporno društvo v Trstu napravi po sklepu odborove seje v nedeljo občni zbor. Ta je vsestransko zelo potreben. Društvo, kakor je sedaj, je v tako dobrem stanu, kajti malo je društev, ki bi v jako malem času toliko moči pokazala. Zavoljo tega pa si mora društveni odbor to stvar tako urediti, da bo imelo društvo trdno podlago, na katero podlago se bode dalo kaj postaviti. Če bode pa odbor rad roke navzkriž držal in samo figuriral, drugo delo pa samo trem odbornikom pustil, katero je za te same gotovo preobilo, bodo se ti utrudili. Zato opozorujem vse ude, naj gledajo, koga da volijo v odbor, da ne ostane vse pri starem. Le kdor hoče in more delati, naj se v odbor voli.

Realni družbeniki morajo — da dalje nekaj omenim — svojo plačo redno odrajtovati, ne pa zaostajati, kakor slišim mnogokrat reči: „če ne plačam ta mesec, bom pa plačal drugi mesec“. Odbor bi moral stvar bolj na tanko pregledati. Zatorej prihodnjemu odboru izrazim to željo, da bode vedel, kaj da manjka, in da bode lahko še sedaj popravil, ko nij prekasno, da se drži red, podloga vsega obstanka.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 3. junija. Cesar je bil z neizmernim navdušenjem sprejet popoldne pri ogledovanji češkega gledališča. Rieger ga je srčno ogovoril in končal svoj govor tako: najlepši pogled daje vladar, okolo katerega je zbran zvest in udan narod. — Pri dvornem obedu je knez Jurij Lobkovic sedel cesarju nasproti. Pri predstavi v češkem malem gledališču je bil cesar ob svojem prihodu in pri odhodu z burnimi slava-klici pozdravljen. Zvečer je bilo mesto razsvitljeno. Električna razsvetljava je delala prelepe efekte. Cesar se je s cesarjevičem naslednikom vozil čez mesto jedno uro dolgo, narod je navdušeno priklicaval. Predvčeranjem je rekel cesar Jirečku: „Državni zbor je mnogo storil, to se more glasno reči, in jaz upam, da bode prihodnjič še bolje“.

Domače stvari.

— (Prisega župana.) Včeraj popoldne ob 11. je župan g. Laschan prisegel v roke g. dež. predsednika Winklerja. Cela ceremonija je le par minut trajala. Navzočni so bili občinski odborniki, uradniki in celo požarna straža se je bila ob vhodu nastavila. Ob 11. uri je bil prišel g. deželni predsednik Winkler, spremljan od g. komisarja grofa Pačaja, kateri je prebral prisego, ki jo potem župan stori. G. deželni predsednik Winkler ogovori potem župana. Ena najvažnejših njegovih nalog, pravi, je ta, da naj župan pospešuje v mestnem zboru in mej prebivalstvom slovo, kajti od te je odvisna občna korist. Gospod deželni predsednik želi županu na tem polji najboljši vspeh. Potem g. predsednik v slovenskem jeziku mestne odbornike opominja, naj župana v težavnem poslu podpirajo in združeno delujejo, kajti to pričakuje prebivalstvo od njih. Župan Laschan se zahvaljuje za cesarsko potrjenje in pravi, da se bode vselej držal določeb ustavnih zakonov. Pravi nadalje, da bode vestno gospodaril s premoženjem loterijskega posojila, tako, da bode mestu na korist. Slovenski reče župan, da se obrača do someščanov s prošnjo naj mu še na dalje izkažejo prijaznost, da z njimi zdru-

žen in od njih spodbujan mestna opravila v blagor visoko čislane mestnega prebivalstva izvršuje. Od deželnega predsednika pa župan prosi podpore vladine. S tem je bila cela slovesnost pri kraju.

— (Drugi javni Sokoiski večer) bode v nedeljo 6. junija t. l. pri lepem vremenu na vrtu, pri slabem pa v salonu čitalniške restavracije. Sodelujeta pevski zbor čitalniški in mestna godba. I. oddelek. 1. „Na noge bračo“, zbor. 2. „Bodi zdrava domovina“, zbor s tenor in bariton solo od dr. B. Ipavca. 3. Komični prizor s petjem, predstavlja gosp. Kajzel Peregrin. 4. „Zvezdi“, zbor z bariton solom od A. Nédveda. 5. „Devi“, čveterospev. 6. „Lepše rožice“, A. Nédved. 7. „Pavliha“, komičen prizor, predstavlja gospod J. Skolja. 8. „Kje dom je moj“ in „Po jezeru“, trobi na rog Sokol V. Legat, spremlja ga čitalniški zbor. II. oddelek. Godba. Vstopnine so gg. pevci in Sokoli prosti, vsak drugi plača 20 kr. Reditelj večera je Sokol g. Josip Paternoster.

— (Nemškutarška najdba.) „Laib. Tagbl.“ od srede prinaša na čelu kot članek nek dopis svojega somišljenika, ki se imenuje „nepriustransk“ in ki je iznašel grozno stvar. Še ne ve, ali je njegova najdba istina ali ne, še izreka samo svojo „vermuthung“ ali uže ga je strah pred prihodnostjo, in sicer zaradi tega, ker se boji zveze „Slov. Naroda“ z vlado, ker je „Laib. Ztg.“ tudi prinesla „podoben“ članek zoper Schwegla kakor „Slov. Narod“, da si sta članka tako različna, kakor le moreta dva človeška obraza različna biti. „Tagblatt“ se boji, da bi deželni predsednik ne bil v kakej zvezi z nami, torej ne dovolj nepriustransk, zlasti ker je izvohal, da je ta in ta slovensk poslanec pri dež. predsedniku bil in z njim govoril. Ali je mogoča večja smešnost! Narodni zastopniki uže ne bi smeli več hoditi k cesarjevemu namestniku v deželi, da ne bi nemškutarji vpili o vladnej pristranosti, oni, ki so Vidmana imeli v kazini pri slavnem „gfretbrüderstischu“, kjer so mu denuncijantovsko službo delali. Naši nemškutarji so se uživili v misel, da kdor je naroden, s tem uradnik niti govoriti ne sme. Kar se pa „Slovenskega Naroda“ tiče, zagotavljamo jim v tolažbo, da je bil vselej neodvisen organ narodne stranke in tudi ostane, ko bode „Tagbl.“ uže davnej odzvonilo. Sicer je pa čudno, da isti „Tagblatt“, ki je še pred nekaj dnevi ob priliki konfiskacije „Slovenskega Naroda“ še vedel svojim bralcem pripovedovati, v kakej nemilosti baje smo mi pri deželnem predsedništvu, denes nam pripisuje kar naravnost tako visoko sodelavstvo, da si ravno je naš članek o Schweglju v istem listu izšel, kakor oni kofiscirani. S tem hoče svoj „misstrauen“ dež. vladi motivirati, menda v zahvalo za to, da dobro plačani vladni inserati in sodnijski edikti „Laibacherice“ kot Bambergov dobiček pomagajo „Tagblattu“ pri ubozem življenji ostati.

— (Iz Rakeka) se nam piše: Veseli nas da „Hrenov vlak“ zopet drdra mej Ljubljano in Trstom; vagone imá le za drugi in prvi red.

— (Nerednosti pred cerkvijo v Mengši.) Tukajšnji nemški list je poročal, da so se fantje v Mengši mej soboj pred cerkvijo stekli zaradi vprašanja, kdo bode cerkvene zastave pri procesiji sv. Rešnjega telesa nosil, ter da vsled tega nij bilo procesije. Ob enem se očita fajmoštru, da nij znal nedostojnemu prepiru konca storiti, temuč procesijo prikrajšal. Tudi nam se je o tem poročalo, a ker ne vemo, kaj je zanesljivo istinito,

nijsmo doslej ničesa o tem priobčili. „Slovenec“ od včeraj pa vé poročati, da se na ukaz sl. ljubljanskega škofijstva začne v ponedeljek preiskavanje v tej zadevi zoper gospoda župnika mengiškega.

— (V seji močvirskega zbora) 26. dne maja je bil mej družimi obravnavami odbor 5 udov izvoljen, ki ima nálog, prevdarjati predloge, ki so jih oni mesec z Dunaja in Laškega poklicani izvedenci močvirskemu zboru pismeno izročili, in z ozirom na te predloge poročati in nasvete staviti, kako naj se prične in nadaljuje obdelovanje ljubljanskega močvirja. Gospodje v ta odbor izvoljeni so: Fr. Kotnik, P. Lasnik, Peruzzi, dr. Poklukar in Fr. Potočnik. Temu odboru sta pa tudi pridružena gospoda dr. Kozler, močvirskega odbora predsednik, in pa deželni glavar vitez dr. Kaltenegger. — Poleg tega se je v tem zboru tudi ukrenilo, da celo poročilo gori navedenih izvedencev in pa vsi zapisniki zborovanja s temi gospodi se v slovenskem in nemškem jeziku natisnejo in na svetlo dadó, da močvirci sami beró vse nasvete izvedencev in vse obravnave ž njimi.

— (Odbor družbe kmetijske) je pretekli teden knjižico „Glavna vodila umnega gospodarstva na majhenem posestvu in z malim imetjem“ razposlal prečast. dekanijam kranjskim s prošnjo, naj nekoliko iztisov te knjižice pošljejo gosp. župnikom vsake fare, da jih blagovolijo brezplačno razdeliti takim kmetom, od katerih je pričakovati, da bodo knjižico radi brali in njene nauke na korist svojemu gospodarstvu obračali. Kdor je želí, pa je morebiti nij dobil, naj se obrne do svojega gosp. fajmoštra.

— (Umrí) je v Mariboru stolni dekan Franc Kežman. Rojen v Dobovi pri Brežicah je bil od leta 1864 korar in od 1870 stolni dekan.

— (Iz Gorice) se nam piše 1. junija: Denes naznanjajo po goriških oglih slovenski plakati pojuteršnji dobrodelni koncert. Stvar sama na sebi nij take važnosti, a nam goriškim Slovencem večkrat leta minijo, predno dobimo le kak slovenski plakat pred oči. Vidite tedaj, da smo Slovenci kljub ropotanju naših sovragov še zmirom grozno oskromni.

— (V Laškem trgu) bode to poletje z družino stanovanje vzel, kakor beremo v „Rohitsch-Sauerbrunner Bade-Ztg.“, slovenski poslanec mariborske okolice in podpredsednik državnega zbora, baron Güdel-Lannoy.

— (Iz Celovca) se v graško „Tagespost“ piše: „Kako so koroški Slovenci pametni“. Blagi nemški dopisnik se tako norca dela: Naši narodnjaki so prav potrti, čeravno so njih blagi somišljeniki drugod na vrhu. Velikansko pobitje njih vodje profesorja Einspielerja v III. razredu pri občinskih volitvah jih še silno tišči v kosteh. Trd kruh je v našej deželi narodni voditelj biti, ker naši slovenski („windischen“) deželani nečejo nič slišati o kraljestvu Sloveniji; tudi žalibog ne čutijo nič narodnega tlačenja.“ — Tako Nemec Slovana, ki ga tlači, še zasmehuje! Blagi kulturonošec!

— (Samomor.) Z Dunaja se poroča, da se je tam neki vodnik kranjskega polka Kuhn 1. t. m. z okna kasarne na cesto vrgel in se ubil.

— (Razbojniki.) Iz Špílfelda se piše graškemu listu, da v tamošnji okolici razbojniki v četah po pet do šest mož ob belem dnevi posamezno ležeče kmetske hiše napadajo in ropajo.

Razne vesti.

* (Zopet dvoboj.) Francoski radikalni novinar Robert Rochefort je poslal pariškemu policijskemu prefektu Andrieux-u sledeče pismo: „Moj sin je prišel domov ranjen: jedno rano je dobil na glavo, jedno na trebuh. To se je zgodilo zadnjo nedeljo, ko je stopil iz svojega stanovanja na bastilni trg. Ta napad je izvršil človek, ki nosi mej policijskimi agenti št. 307. Ta malovrednež je vedel, da je mahnil po mojem sinu, in je jasno, da ga je hotel umoriti za to, ker je oče ušel. Za ta morilski poskus ste vi odgovorni. Kakor hitro se pomiloščen vrnem v Pariz, plačal vas bodem za vsako rano mojega sina iz zausničami in odškodoval se bodem z vašimi ušesi“. Dotični, ki je ranil Rochefortovega sina, je svak policijskemu prefektu in je zdaj Rochefortu poslal v Genf poziv na dvoboj. Rochefort je sprejel ta poziv in dvoboj se je baje v četrtek vršil mej njima.

X. izkaz

darov, ki jih je v podporo bednim Istranom nabralo upravništvo „Slovenskega Naroda“.

Prenos	537	gld.	21	kr.
Gospod Anton Žiškar	1	—	—	—
„ Emil Pušhauser	1	—	—	—
„ Ivan Fejhal	1	—	—	—
„ Blaž Blanka	1	—	—	—
„ France Peklar	1	—	—	—
„ Ferdo Roš	2	—	—	—
„ Matija Plavšak	1	—	—	—
„ Ivan Legan	—	—	50	—
„ Gašpar Killar	—	—	50	—
„ Mat. Drnovšek	—	—	50	—
„ Anton Povše	—	—	50	—
„ Vinko Šentjura	—	—	50	—
„ Josip Kavšek	—	—	50	—
Neimenovani	1	—	—	—
Skupaj	549	gld.	21	kr.

Poslano.

Vprašanje do mestnega magistrata.

Na starem trgu in pri sv. Florijanu pričelo se je vlagati nov trotoir ob straneh. Vpraša se: Je-li kakšen nadzornik, da pazi, kako da se kamenite plošče vlagajo, kajti ob krajeh zametavajo se 10 cm. široko z malto, in ali je v pogojih prevzemništva določeno, da so plošče samo 7 do 9 cm. debele? Nam se zdi prvo nepravilno, a plošče so pretanke. Sploh bi bilo dobro, ako se na mestne stroške kaj popravlja, da se popravi tako, da ne bo treba čez leto in dan posamičnih koščkov nositi v predpasnikih proč, kakor se bode tu godilo na škodo meščanom.

Več meščanov.

Poslano.

Iz Borovnice 31. maja.

Nijsem mislil na g. B. dopis od 1. maja v „Slovenskem Narodu“ odgovarjati, ker sem bil za trdno prepričan, da 95% tukajšnjega občinstva pritrdi mojemu dopisu od 29. aprila, in drugim čestitim bralcem „Slovenskega Naroda“, kateri tukajšnjih razmer in tukajšnjega močvirja ne poznajo, bi pa le s tem dolg čas delal. Ko pa dobim tržaško „Edinost“ od 12. maja št. 13, naletim na neki dopis, recte obrambo, pisano po človeku še čisto mlečne barve, kateri ne ume še v nikakoršnji stvari pravo spoznati, kar se prepriča s tem, kako v „Edinosti“ piše, kakor bi jaz hotel g. Borštnikovo posestvo ali njegovo gospodarstvo motiti, ker piše, kako ima lepo posestvo in kako lepo vodo odpeljava. To je istina, kar rad pritrdim, da res lepo čisti svoje posestvo, in se vsak lahko prepriča, če le glavo količkaj po konci vzdigne; ali vendar tisti graben, ki ga je na občinske stroške izpeljali hotel, bi bil navkreber, in ne trdim samo jaz to, ampak vse prebivalstvo tukajšnje občine, in je precej komisija zavrgla omenjeno izpeljavo, če ravno trdite, da nij odloka ne ene ne druge strani poslala, vam pa jaz povem, da je zavržen. Pa ne po pregovarjanji g. inženirja, ampak po previdnosti vseh navzočih komisijonarjev, in so nas s tem rešili večjih nepotrebnih stroškov.

Toliko sem bil prisiljen pisati i Vama; če je drago, znate še ker uže napovedujeta, če bo treba; pa verjemite, da jaz si gotovo in morebiti tudi kaki drugi ne bo svojega imena več mazal nad Vami.

Franjo Suhadolnik,
posestnik v Borovnici.

Tuji.

2. junija:

Pri Slonu: Avenž, Reiträger iz Dunaja. — Hostnik iz Gradca. — Roblek, Jenko iz Litije.
Pri Malič: Klein, Kasche, Hock, Müllner, Gildenstein, Lautner, Rasenberg iz Dunaja. — Polak iz Trsta.

Dunajska borza 3. junija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	72	gld.	80	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	—	30	—
Zlata renta	88	—	80	—
1860 drž. posojilo	129	—	75	—
Akcije narodne banke	833	—	—	—
Kreditne akcije	273	—	80	—
London	117	—	70	—
Srebro	—	—	—	—
Napol.	9	—	36 1/2	—
C. kr. cekini	5	—	55	—
Državne marke	57	—	80	—

Št. 7791.

(256—1)

Razglas.

Njih c. in kr. apostolsko Veličanstvo je z Najvišjim sklepom dne 20. maja t. l. mojo zopetno izvolitev za župana glavnega mesta ljubljanskega premilostljivo potrditi blagovolilo, in g. c. kr. deželni predsednik za Kranjsko me je za ta posel dne 3. junija t. l. na novo v prisego vzel.

Ko tedaj javno naznanjam, da meni izročni častni posel nadaljujem, obračam se do čestitega mestnega prebivalstva s prošnjo, da mi blagovoli tudi v prihodnje svojo podporo nakloniti.

V Ljubljani, dne 3. junija 1880.

Župan: Laschan.

Košnja v najem.

V sredo dne 9. junija se bode ob 9. uri dopoldne dala v najem na mestu in sicer v kosovih košnja na mojih četrirh velikih travnikih, ki merijo 48 oralov, na malem grabnu v trnovskem mestnem logu in na Viči.

Kdor hoče kaj v najem vzeti, naj pride o določeni uri na označeno mesto.

(254—1)

A. Malič.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem preložil svojo

zalogo črevljev,

katero sem preje imel v šolskem drevoredu,

v medarske ulice,

v vežo hiše šte. 3, zraven loterije za škofijo.

Svojim kupcem priporočam se in vsem drugim, ter objavljam, da bodem vsakemu dobro in ceno postregel.

Jaka Skrbinec,

(251—2) črevljarski mojster.

Dr. Spranger-Jeve

kapljice za želodec

pomagajo na hip vsakemu v želodci bolnemu, odpró hitro in brez bolečin truplo, dajejo slast do jedi, odstranijo takoj želodčevo kislino, mastno podiranje, slabost, krč v želodci in varujejo nalezljivih bolezni. Naj se poskusi z majhenim in vsagdo preveri o njih brzem vplivanji.

Prodaje lekarnar J. Svoboda v Ljubljani, sklenico po 30 in 50 kr. (168—9)

Slovenske knjige.

Pri uredništvu „Slovenskega Naroda“ se dobé in na pismeno željo tudi proti poštnemu povzetju pošiljajo naročevalcem sledeče slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slovenski roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret Harte-a. Cena 50 kr.
3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.
4. „Na žerinjah“, izviren roman. Spisal Janko Kršnik. Cena 60 kr.
5. „Župnik Wakefeldski“. Spisal Oliver Goldsmith. Iz angleščine poslovenil Janez Jesenko. Cena 1 gld.
6. „Mej dvema stoloma“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 50 kr.
7. „Cvet in Sad“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 80 kr.